

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง “การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของประชาชน ผู้วิจัยได้วิจัยแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางประกอบการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงาน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
4. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
5. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
6. ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

1.1 ความหมายของความคิดเห็น

จรัญ ทรัพย์สิน (2540 : 16) ได้อธิบายความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่แสดงออกมา เพื่อให้ผู้อื่น ได้สามารถที่จะเรียนรู้ตลอดจนสามารถที่จะประเมินค่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง การลงความคิดเห็นอาจเป็นไปในลักษณะเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยก็ได้ อันเนื่องจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อม การติดต่อจากภายนอก การเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และการพบปะสังสรรค์ประจำวัน

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2534 : 78) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางวาจาของเจตคติ การที่บุคคลกล่าวว่ามีความเชื่อ หรือความรู้สึกลับ

อย่างไรเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ดังนั้นการวัดความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่
เป็นไปได้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 246) ได้ระบุคำว่า ความคิดเห็น ซึ่งตรงกับคำว่า
Opinion ในภาษาอังกฤษ ไว้ว่าหมายถึง

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะ
ไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

2. ทศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

3. คำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมา

ขอปรึกษา คำว่า ความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่า
แนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิบัติกริยา
สนับสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

อุทิศ แก้วขาว (2543 : 7) กล่าวว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้าน
ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูด หรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานด้านความรู้
ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม ความคิดเห็นอาจได้รับความยอมรับหรือปฏิเสธจากผู้อื่นได้

Best. (1977 : 169) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกในด้านความเชื่อ
และความรู้สึกของแต่ละบุคคล โดยการพูดที่นำไปสู่การคาดคะเน หรือการแปลผลใน
พฤติกรรมหรือเหตุการณ์

Good. (1973 : 339) ให้คำจำกัดความว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ การ
ตัดสินใจ ความรู้สึกประทับใจที่ไม่ได้มาจากการพิสูจน์หรือซึ่งนำหนักความถูกต้องหรือไม่

Isaak. (1981 : 203) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกทางคำพูด
หรือคำตอบที่บุคคลได้แสดงออกต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยเฉพาะจากคำถามที่
ได้รับทั่ว ๆ ไป ซึ่งปกติแล้วความคิดเห็นต่างจากเจตคติ คือ ความคิดเห็นจะเกี่ยวกับเรื่องใด
เรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เจตคติจะเป็นเรื่องทั่วไป ซึ่งมีความหมายกว้างกว่า

Webster. (1968 : 1254) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น คือ ความเชื่อที่
ไม่ได้ตั้งอยู่บนความแน่นอน หรือความรู้อันแท้จริง แต่จะตั้งอยู่ในจิตใจ ความเห็นและการลง
ความเห็นของแต่ละบุคคลที่น่าจะเป็นจริงหรือน่าจะตรงตามที่คิดไว้

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิด
ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยการพูดหรือเขียน ภายใต้

พื้นฐานของความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น เข้ามาเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ซึ่งความคิดเห็นนั้น อาจจะเป็นไปในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

1.2 ลักษณะของความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นเรื่องของความรู้สึก การตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ โดยเห็นได้จากการที่นักวิชาการได้ให้ความหมายที่แตกต่างกันไป ดังนี้

นวม สงวนทรัพย์ (2535 : 77) ได้สรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความคิดเห็น คือ ความพร้อมทางจิตหรือระบบประสาท กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความคิดเห็น คือ การแสดงออกแห่งภาพทางสมองทางจิตเกี่ยวกับวัตถุ ปัจเจกชน และสถานการณ์ต่าง ๆ
2. ความคิดเห็นไม่ใช่สิ่งติดมาแต่กำเนิด หากเป็นการเรียนรู้ของมนุษย์
3. ความคิดเห็นทำหน้าที่กระตุ้นหรือเร้าให้บุคคลควรประพฤติ หรือแสดงปฏิกิริยาในอาการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อปัจเจกชน วัตถุ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 92) ได้กล่าวว่า ลักษณะของความคิดเห็นจะเป็น 2 มิติ คล้าย ๆ กับวัตถุ ซึ่งเป็นมิติความกว้างและมิติความยาว ลักษณะของความคิดเห็นจะประกอบด้วยมิติ ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ทิศทางมีอยู่ 2 ทิศทาง คือ ทางบวกและทางลบ ทางบวก ได้แก่ ความรู้สึกหรือท่าทางในทางที่ดี ชอบหรือพึงพอใจ ส่วนทางลบ ก็เป็นไปทางตรงกันข้าม ได้แก่ ความรู้สึกหรือท่าทางในทางที่ไม่ดี ไม่ชอบและไม่พึงพอใจ
2. ความเข้มข้นมีอยู่ 2 ขนาด คือ ความเข้มข้นมาก และความเข้มข้นน้อย เช่น บางคนมีความรู้สึกชอบสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยมาก แต่บางคนมีท่าทีไม่ด่ามาก ๆ ถ้าบุคคลมีความคิดเห็นที่มีความเข้มข้นมาก จะเป็นอุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น

สรุปได้ว่า ลักษณะของความคิดเห็น การแสดงปฏิกิริยาในอาการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อปัจเจกชน วัตถุ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในแง่บวกและลบ คือ ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ สภาพแวดล้อมในสังคมนั้น ๆ ที่กระตุ้นให้แสดงความรู้สึกนึกคิดออกมา

1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

ปัจจัยเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งความคิดเห็นของมนุษย์มีความแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

กิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2542 : 12-13) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่อาจเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ออกไป คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ ความครบถ้วน สมบูรณ์ของอวัยวะต่างๆ คุณภาพสมอง

1.2 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออก ซึ่งความคิดเห็นและการศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่างๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล

1.3 ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้กลุ่มบุคคลในสังคม หรือจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว

1.4 ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบต่องาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของบุคคล เป็นการได้รับข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะ เมื่อบุคคลอยู่ในสังคมใดหรือกลุ่มใด ก็จะยอมรับและปฏิบัติตามเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้น ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่อยู่

2.3 ข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆ หรือสิ่งต่างๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับทั้งนี้ เพราะข้อเท็จจริงที่บุคคลได้รับแตกต่างกัน ก็จะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

รัชนี พิทักษ์ญาติ (2546 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลมากต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น เพราะการศึกษาจะทำให้บุคคลนั้น ๆ มีความรู้เรื่องต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น คนที่มีความรู้มากมักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

1.2 ความเชื่อ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ในการยอมรับต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจแตกต่างกันออกไป เช่น ความเชื่อในการนับถือศาสนา เป็นต้น

1.3 สถานภาพทางสังคม หมายถึง สิทธิและหน้าที่ที่มีต่อผู้อื่น และต่อสังคมหรือกลุ่มเป็นส่วนรวม

1.4 ประสบการณ์ เป็นสิ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบของงาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2: ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 การอบรมของครอบครัว หมายถึง การที่พ่อแม่หรือบุคคลในครอบครัวสั่งสอนโดยตรงหรือทางอ้อม ให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนหรือรับเอาระเบียบวีกฎเกณฑ์ ค่านิยมต่าง ๆ ที่กลุ่มนั้นได้กำหนดไว้เป็นระเบียบของความประพฤติ และความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมนั้น

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อบุคคลอย่างมาก เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใด หรือสังคมใดก็จะต้องยอมรับ และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้น และในที่สุดก็มักจะมีความคิดเห็นคล้อยตามไปกับกลุ่มและสังคมนั้นด้วย

2.3 สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล เพราะเป็นสิ่งที่สร้างความคิดทั้งทางด้านบวก และด้านลบ

อุทิศ แก้วขาว (2543 : 13) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น ดังนี้ ความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องคล้ายกันหรือเหมือนกันเสมอไป ซึ่งดังนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับอิทธิพลต่อการแสดงออกในเรื่องนั้นๆ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นพอสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and Physiological Factors)

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวหน้าของบุคคลและจะมีผลต่อการศึกษา ทักษะคิดหรือความคิดเห็นของบุคคลนั้นๆ ได้ ส่วนปัจจัยด้านสรีระอาจได้รับอิทธิพล และผลที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด จะมีผลต่อความคิดเห็นและทักษะคิดของบุคคล

2. ประสบการณ์ของบุคคลโดยตรง (Direct Personal Experience) คือบุคคลที่ได้รับความรู้สึกและความคิดต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือได้พบเห็นต่อสิ่งต่างๆ โดยตนเองทำให้เกิดทัศนคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็นปัจจัยบุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการเลี้ยงดูอบรมของพ่อแม่และครอบครัว

4. ทัศนคติต่อความคิดเห็นต่อกลุ่ม (Group Determinant of Attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความคิดเห็นและทัศนคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่ม

5. สื่อมวลชน มีความหมายรวมถึงสิ่งต่างๆ ที่เข้ามากระทบทางในชีวิตประจำวันของคนเรา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

Oskamp. (1977 : 119-133) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่าง (Genetic and Physiological Factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะได้พูดถึงมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา เจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ ปัจจัยทางด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยาเสพติดจะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยมมักจะเป็นคนที่อายุมาก เป็นต้น

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct Personal Experience) คือบุคคลที่ได้รับความรู้สึกและความคิดต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือพบเห็นสิ่งต่าง ๆ โดยตนเอง ทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำส้มคั้นให้ทาน เขาจะมีความรู้สึกชอบ เนื่องจากน้ำส้มหวาน เย็น หอม ชื่นใจ ทำให้เขามีความรู้สึกต่อน้ำส้มที่ได้ทานเป็นครั้งแรกเป็นประสบการณ์โดยตรงที่เขาได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้เมื่อตอนเป็นเด็กเล็ก ๆ ที่จะได้รับการอบรมสั่งสอน ทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย

การให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัวและจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา

4. เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group Determinants of Attitude)

เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล (เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความคิดเห็นและเจตคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่มไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียน กลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับสื่อเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็นมีความรู้สึกต่าง ๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น การตัดสินใจ ประเมินค่า หรือแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งของแต่ละบุคคลมีหลายประการ ประกอบไปด้วยปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยส่วนบุคคลจะประกอบด้วย ความรู้ ความเชื่อ สถานภาพทางสังคม และประสบการณ์ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย ครอบครัว สังคม และสื่อมวลชน

1.4 การวัดความคิดเห็น

นีออน กลันรัตน์ (2525 : 15-16) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นและทัศนคติ มีความหมายและลักษณะต่าง ๆ ใกล้เคียงกันมาก ดังนั้น การวัดความคิดเห็นจึงใช้วิธีการวัดทางทัศนคติได้ด้วย แต่เนื่องจากทัศนคติเป็นพฤติกรรมภายใน และไม่สามารถทราบได้เลยว่าบุคคลมีทัศนคติอย่างไร-ดังนั้นจึงต้องใช้วิธีการอนุมานจากพฤติกรรมภายนอกที่บุคคลแสดงออก และมีวิธีการวัดหลาย ๆ อย่างด้วยกัน

การรายงานตนเองเป็นการวัดทัศนคติโดยวิธีการให้ผู้ถูกวัดรายงานตนเองถึงความรู้สึกทำที่ต่อสิ่งนั้น ๆ อาจเป็นไปในรูปทางบวกหรือทางลบ ไม่ได้แยกวัดองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ความรู้สึก หรือด้านพฤติกรรม แต่จะวัดเพียงดี หรือ ไม่ดี สนับสนุนหรือคัดค้าน เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย มาตรการวัดทัศนคติแบบนี้แบ่งออกได้หลายประการ เช่น มาตรการของ Likert-Type Scales. (1932) ได้สร้างมาตรวัดทัศนคติโดยพัฒนามาจากของ Thurstone. (1974) มีข้อความทั้งทางบวกและทางลบปะทะกันส่งไปให้ผู้ตอบตัดสินใจว่าข้อความใดตรงกับระดับความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด ซึ่งมี 5

ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่มีความเห็น ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่จากการใช้มาตรวัดนี้มักจะพบว่า ผู้ตอบที่ช่อง ไม่มีความเห็นเป็นส่วนมาก จึงมีการใช้คำว่าเห็นด้วยเพียงเล็กน้อย และไม่เห็นด้วยเพียงเล็กน้อย แทนคำว่า เฉย ๆ เพื่อให้สามารถวัดความเห็นของผู้ตอบได้

การสังเกตพฤติกรรม การสังเกตพฤติกรรมภายนอกของบุคคลเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ทราบถึงทัศนคติของบุคคลได้ ซึ่งอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ประกอบด้วย เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อธิบายเพิ่มเติม และนอกจากนั้นอาจจะใช้วิธีการต่าง ๆ ต่อไปนี้ เพื่อวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น ได้แก่

1. การใช้วิธีการกึ่งสะท้อนภาพ เช่น การใช้ผู้ถูกศึกษาบรรยายภาพที่มองเห็นไม่ชัดเจน หรือใช้เติมคำ หรือข้อความ หรือให้พูดคำใดคำหนึ่งที่นึกขึ้นได้ทันทีหลังจากที่เสนอคำที่ต้องการวัด
2. ผลการทำแบบทดสอบแบบปรนัย คือ การเลือกคำตอบจากแบบทดสอบแบบปรนัยในตัวเลือกที่ไม่ถูกต้อง และแสดงถึงความลำเอียงในเรื่องนั้น โดยจะต้องมีคำตอบที่ถูกต้องไว้ด้วย
3. การวัดจากปฏิกิริยาของร่างกาย เนื่องจากว่าขณะที่ร่างกายเกิดอารมณ์จะมีปฏิกิริยาของร่างกายที่สามารถวัดได้ เช่น การใช้เครื่องวัดการตอบสนองของผิวหนัง การวัดจากอัตราการเต้นของหัวใจ การบีบตัวของหลอดเลือด การหดและการขยายตัวของม่านตา สิ่งเหล่านี้จะทำให้รู้ถึงความเข้มข้นของทัศนคติ แต่ไม่สามารถบอกทิศทางว่าเป็นไปในทางลบหรือทางบวก
4. การวัดด้วยการแสดงออกทางใบหน้าแบบนี้ แบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็นอาการของปาก กล่าวคือ ถ้าริมฝีปากโค้งขึ้นก็แสดงว่ามีความเห็นด้วย ถ้าริมฝีปากอยู่ในระดับแนวราบหรือปกติ แสดงว่าไม่แสดงความคิดเห็นหรือไม่แน่ใจ แต่ถ้าริมฝีปากโค้งลงล่างแสดงให้เห็นว่าไม่เห็นด้วย

การวัดความคิดเห็น หรือทัศนคติส่วนใหญ่จะใช้วิธีการแบบรายงานตนเอง เพราะสามารถจัดเก็บข้อมูลได้จากคนกลุ่มใหญ่ ซึ่งอาจกระทำได้โดยการสัมภาษณ์ ซึ่งมีทั้งแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะคำถามไว้ให้เลือกตอบ และลักษณะคำถามที่ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ หรืออาจใช้แบบสอบถามซึ่งสามารถใช้ได้รวดเร็ว ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปอธิบายได้กว้างขวาง แต่มีขีดจำกัด เพราะอาจได้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริงกับพฤติกรรมของเขา เนื่องจากบุคคลเกิดความระมัดระวังในการตอบแบบสอบถาม

เพราะฉะนั้น การวัดทัศนคติจึงควรรวบรวมใช้หลาย ๆ วิธีประกอบกัน เพื่อช่วยเสริมข้อบกพร่องในวิธีใดวิธีหนึ่งเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2531 : 3) ได้กล่าวถึงมาตราวัดทัศนคติและความคิดเห็นที่ใช้กันอยู่แพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีของ Thurston's Method. (1974) เป็นวิธีสร้างมาตราวัดออกเป็นปริมาณ แล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็นหรือทัศนคติไปในทางเดียวกันและเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน (Equal-appearing Intervals)

2. วิธีของ Guttman's Scale. (1944) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้ จากอันดับต่ำสุดถึงสูงสุดได้ และแสดงถึงการสะสมของข้อความคิดเห็น

3. วิธีจำแนกแบบ Semantic Differential Scale : S-D Scale. (1995) เป็นวิธีการวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคู่คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม (Bipolar Adjective) เช่น ดี-เลว, ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

4. วิธีของ Likert's Method. (1932) เป็นวิธีสร้างมาตราวัดทัศนคติและความคิดเห็นที่นิยมแพร่หลาย เพราะว่าเป็นวิธีสร้างมาตราวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 4 หรือ 5 คำตอบ และให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 หรือ +2, +1, 0, -1, -2 ตามลำดับ

วัลลภ รัฐนัตตรานนท์ (2545 : 102-117) อธิบายว่า การวัด ความคิดเห็นหรือทัศนคติ ที่นิยมที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีแบบสเกลวัดความต่างทางศัพท์ (S-D Scale = Semantic Differential Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็น โดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้ามเช่น ดี-เลว ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

2. วิธี Likert's Scale. (1932) เป็นวิธีทางมาตราวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมกันมากที่สุด เพราะเป็นวิธีสร้างมาตราวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5 4 3 2 1

3. วิธี Guttman Scale. (1944) เป็นวิธีสร้างมาตราวัดทัศนคติ หรือทัศนคติ หรือความคิดเห็น ในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับทัศนคติ สูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกัน และกัน ได้อย่างต่ำสุดถึงสูงสุดและแสดงถึงการสะสมของข้อความความคิดเห็น

4. วิธี Thurstone Scale. (1974) เป็นวิธีสร้างมาตราวัดออกเป็นปริมาตร แล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิด หรือทัศนคติไปในทางเดียวและเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน

Best. (1977 : 171) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็น โดยทั่วไปจะต้องมี องค์ประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งร่ำที่มีการตอบสนองซึ่งจะออกมาในระดับสูง ต่ำมากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้น โดยมากจะใช้ตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์โดยให้ ผู้ที่ตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถาม และผู้ถูกวัดจะเลือกตอบตามความคิดเห็นของตนใน เวลานั้น การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนั้นใช้การวัดแบบลิเคอร์ท โดยเริ่มด้วย การรวบรวม หรือเรียบเรียงข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นและระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็น เลือกตอบ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นหรือทัศนคติ มีความหมายและลักษณะต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ดังนั้น การวัดความคิดเห็นจึงใช้วิธีการวัดทางทัศนคติได้ด้วย แต่เนื่องจาก ทัศนคติเป็นพฤติกรรมภายใน ไม่สามารถทราบได้ว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติอย่างไร ดังนั้นจึงต้อง ใช้วิธีการอนุมานจากพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออก และมีวิธีการวัดหลาย ๆ อย่างด้วยกัน การวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมี 4 วิธี คือ วิธีของเซอร์ส โคน วิธีของกัตต์แมน วิธีแบบสเกลวัดความต่างทางศัพท์ และวิธีของ Likert's Scale. (1932)

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

การบริหารเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กร เพราะ เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จ หรือความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือ ความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้า ของสังคม ความก้าวหน้าของวิทยาการต่าง ๆ การบริหารเห็นหนทางที่สำคัญจะนำไปสู่ ความก้าวหน้า การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์กรซึ่งมีการ วินิจฉัยสั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่อง

แสดงให้เห็นถึงความสามารถของนักบริหาร และความเจริญเติบโตของการบริหาร
ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัวหรือองค์กรโดยอ้อมเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอ
ดังนั้น การบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม
ซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ทั้งจากนักวิชาการไทยและต่างประเทศได้
กล่าวไว้ ดังนี้

2.1 ความหมายของการบริหาร

คำว่า “การบริหาร” มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Administer” หมายถึง
ช่วยเหลือ (Assist) หรืออำนวยการ (Direct) การบริหารหลาย ๆ ความหมายอาจสัมพันธ์
ใกล้เคียงกับคำว่า “Minister” หมายถึง การรับใช้ หรือผู้รับใช้ ความหมายดั้งเดิมของคำว่า
Administer อาจกล่าวโดยย่อ ๆ ว่าเป็นการติดตามดูแลสิ่งต่าง ๆ และคำจำกัดความง่าย ๆ ที่
ทันสมัยคือ “การทำงานให้สำเร็จ” สำหรับ “การจัดการ” มักใช้ในแวดวงธุรกิจเอกชนซึ่งมุ่ง
แสวงหากำไร เป็นเป้าหมายหลัก ส่วนผลที่พึงตกแก่สาธารณะ (Public) ถือเป็นเป้าหมายรอง
หรือผลพลอยได้ อย่างไรก็ตามการบริหารภาครัฐในระยะต่อมาก็เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจมากขึ้น
เช่น การให้สัมปทานโทรศัพท์ การสื่อสารต่าง ๆ และภาคธุรกิจเอกชนก็ได้เข้าไปรับผิดชอบ
ต่อสังคมมากขึ้นในลักษณะการคืนกำไรให้แก่สังคม เป็นต้น

(พีรสิทธิ์ คำนวนศิลปี. 2541 : 11-12)

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหารมากมาย พอจะ
กล่าวได้โดยสังเขปดังนี้

จุมพล สวัสดิยากร (2542 : 10) ได้สรุปว่า การบริหาร คือ การที่บุคคลตั้งแต่
สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานเพื่อจุดประสงค์อย่างเดียวกัน

ธงชัย สันติวงษ์ (2529 : 2) ได้กล่าวว่า การบริหาร คือ “งานของหัวหน้าหรือ
ผู้นำที่จะต้องกระทำเพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ ที่มีคนหมู่มากมาอยู่รวมกันและร่วมกันทำงาน เพื่อ
วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จผลได้โดยประสิทธิภาพ”

บรรจบ เนียมมณี (2523 : 261) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารคือ กิจกรรม
ต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาทำงานร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างใด
อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกันโดยประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. ต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน
3. ต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการกระทำร่วมกันเด่นชัด

4. วัตถุประสงค์นั้น ๆ ต้องตรงกันในหมู่บุคคลผู้ร่วมกระทำการ
 ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2539 : 176) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ
 การทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยมีหลักการดังนี้

1. ต้องมีองค์การ (Organization) และองค์การนั้นต้องมีการกำหนด
 วัตถุประสงค์ (Objective) อันแน่ชัด

2. ต้องมีคนทำงานร่วมกัน คนเป็นเป็นส่วนสำคัญในการบริหารหรือการ
 ทำงาน

3. ต้องมีทรัพยากรในการบริหาร ซึ่งนอกจากคน (Man) แล้วจะต้องมี
 ทรัพยากรอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ เงิน (Money) วัสดุ (Material) ในการทำงาน

4. ต้องมีการจัดการในการบริหารหรือการทำงานเพื่อให้การทำงานเป็นไป
 โดยราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์

พณีส หันนาคินทร์ (2542 : 10) ได้กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการที่
 ผู้บริหารใช้อำนาจ ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ที่มีอยู่หรือคาดว่าจะ
 มีจัดการดำเนินงานของสถาบันหรือหน่วยงานนั้น ๆ ให้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

พะยอม วงศ์สารศรี (2542 : 36) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง
 กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยอาศัย
 ความร่วมแรงร่วมใจของสมาชิกในองค์การ การตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความ
 ต้องการและความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การ
 ควบคู่ไปด้วย องค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

มัลลิกา ต้นสอน (2544 : 10) ได้ให้ความหมายของการบริหาร
 (Administration) ว่าหมายถึง การกำหนดแนวทาง หรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยความสะดวก
 การสนับสนุน และการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ

สมยศ นาวิการ (2543 : 15) ได้ให้ความเห็นว่า การบริหาร คือ “กระบวนการ
 วางแผนการทำงานกับคนและโดยอาศัยคนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การภายใต้
 สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง”

Hersey and Blanchard. (1972 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นการ
 ทำงานที่ให้ผู้บุคลากรหรือกลุ่มคนดำเนินงานให้สำเร็จเป้าหมายขององค์การ

Heady. (1979 : 2) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นเรื่องสำคัญที่กำหนดการ
 ดำเนินการในการแสวงหาความรู้อย่างมีเป้าหมาย

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยอาศัยคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการจัดการ ให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน ผ่านกระบวนการทางการบริหาร คือ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีกลยุทธ์ โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำทรัพยากรทางการบริหาร รวมถึงปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ มาประกอบกันเพื่อแก้ปัญหา และดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากการศึกษาเอกสารหลาย ๆ เล่ม ปรากฏว่ามีผู้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารไว้หลายท่าน ดังนี้

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (2541 : 1-3) ได้เสนอระบบการจัดการด้านปัจจัยในการบริหารงาน (CHAKRITS 5M : Social Development Component) ไว้ดังนี้

การที่นักจัดการพัฒนาสังคมไม่ว่าจะปฏิบัติอยู่ในระดับใด จะสามารถนำเอานโยบายของฝ่ายการเมือง หรือนโยบายและคำสั่งของผู้บังคับบัญชาไปปฏิบัติจัดทำให้เกิดผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีนั้น นอกเหนือจากที่เขาผู้นั้นจะต้องมีความสำนึกถึงสังคมและประชาชน กลุ่มเป้าหมายที่ตนเองถูกวางตัว หรืออาสาเข้าในความรับผิดชอบในการสร้างผลประโยชน์แล้วนักจัดการผู้นั้นยังจำเป็นที่จะต้องมีความรู้และความสามารถที่จะกำหนดระบบงานระเบียบและเทคนิคในการปฏิบัติงาน สร้างความพร้อมและมีความสามารถที่จะกำหนดระบบงาน ระเบียบและเทคนิคในการปฏิบัติงาน สร้างความพร้อมและมีความสามารถที่จะใช้สิ่งเหล่านี้ให้เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการทำงานของตน และหน่วยงานของตนอีกด้วย ระบบงานและระเบียบเทคนิคในการปฏิบัติที่กล่าวถึง สามารถแยกออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

M1 (Mechanism) ได้แก่ ด้านการจัดการองค์การ ซึ่งหมายถึง การกำหนดรูปแบบและภารกิจขององค์กร การแบ่งส่วนขององค์กร การกำหนดกิจกรรมของแต่ละหน่วยงาน การกำหนดตำแหน่งงาน (Position) พร้อมหน้าที่ในความรับผิดชอบและอำนาจ (Authority) ของแต่ละตำแหน่งแต่ละส่วน แต่ละระดับ (Level) และขององค์กรเป็นส่วนรวม การกำหนดโครงสร้างและความสัมพันธ์ของงานส่วนต่าง ๆ ของแต่ละองค์กร สร้างระบบการควบคุมให้ทุกส่วนขององค์กร ได้เป็นอย่างดีสืบเนื่องและมีเอกภาพ

M2 (Money) ได้แก่ ด้านการเงินที่จะต้องหาเงินมาเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดเวลาที่ถูกต้องสอดคล้องกัน ดังนั้นการพิจารณาเรื่องแหล่งเงิน การจัดสรรเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรม และรายการต่าง ๆ ให้ได้สัดส่วนที่จะได้ผลตอบแทนสูงสุด และการควบคุมค่าใช้จ่ายให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์โดยไม่รั่วไหลสูญเสียบ หรือฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็น แต่ในขณะเดียวกันเพื่อที่จะสนับสนุนให้ทำงานได้ดำเนินการไปอย่างราบรื่นจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้เป็นอย่างดี การเงินจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องดูแล นอกจากนี้การรายงานฐานะทางการเงินเพื่อแสดงผลการปฏิบัติงาน และเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงในระยะต่อไปก็เป็นกิจกรรมสำคัญของการจัดการด้วย

M3 (Manpower) ได้แก่ ด้านบุคคล ซึ่งการจัดการที่ดีจำเป็นจะต้องได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณสมบัติที่จำเป็นอย่างอื่นมาบรรจุให้กับตำแหน่งหน้าที่การทำงานที่กำหนดไว้ และจะต้องให้มีจำนวนพอเพียง ไม่มากเกินไปหรือน้อยไป การจัดการด้านบุคลากรยังควบคุมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการให้ค่าตอบแทน และผลประโยชน์ที่สมบูรณกับภาวะการปฏิบัติงานหน้าที่ของบุคลากร ความจำเป็นที่จะต้องดูแลความเรียบร้อยของการปฏิบัติงาน และการเพิ่มพูนความรู้สมรรถภาพในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรภายในหน่วยเป็นระยะ ๆ ด้วย

M4 (Material and Buildings) ได้แก่ การจัดหาและมีไว้ซึ่งเครื่องมือเครื่องใช้วัสดุอุปกรณ์ สำหรับปฏิบัติงาน สถานที่บริหารที่เหมาะสมทันสมัยเพียงพอ และมีประสิทธิภาพที่จะสามารถช่วยให้การดำเนินงานตามหน้าที่ของหน่วยงานนั้นๆ อย่างได้ผลหรือเป็นประโยชน์ที่สุด ทั้งนี้การจัดการด้านนี้ยังหมายความรวมถึง การเสาะแสวงหา การคิดค้น การออกแบบ การควบคุมการใช้งาน การบำรุงรักษาและเปลี่ยนชิ้นส่วนประกอบ การซ่อมแซมสิ่งที่บกพร่องชำรุดเสียหาย หรือที่มีประสิทธิภาพในการใช้งานต่ำกว่าระดับที่ต้องการ และการถอดถอนจากประการหรือรื้อถอน เพื่อจัดหาหรือจัดหาสิ่งทดแทนภายในกำหนดเวลาที่สมควรได้

M5 (Methodology and Information) ได้แก่ องค์ความรู้และข้อมูลข่าวสารอื่นที่มีค่า นักการจัดการจะต้องนำมาใช้ในการวางแผนงาน การเลือกใช้กลยุทธ์ (Strategy) และกิจกรรม (Activity) ที่ควรดำเนินการ การจัดหน่วยงานและวางระบบงาน การติดต่อสื่อสาร การอำนวยความสะดวก การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การติดตามและควบคุมงาน การประสานงาน การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ หรือภาคเอกชน ชุมชน ประชาชน อาสาสมัคร และรูปแบบต่างๆ ให้ถูกต้องเหมาะสม มีประสิทธิภาพได้ผล ประเมินผลการปฏิบัติงานและผลงาน การแก้ไข

ปรับปรุงงานวิธีการทำงาน เพื่อให้งานของหน่วยงานเข้าเป้าหมาย เป็นที่พึงพอใจแก่สังคม และประชาชนกลุ่มเป้าหมายโดยทั่วไปในสังคม

ดิฉัน ประชัญพฤทธิ (2539 : 24-26) ได้เสนอภารกิจสำคัญในการบริหารไว้

7 ประการ คือ

1. การวางแผน หมายถึง การกำหนด โครงการอย่างกว้างๆ ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องลงมือปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ก่อนลงมือปฏิบัติการ
2. การจัดองค์การ หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมด้วยกำหนดลักษณะ และวิธีการติดต่อสัมพันธ์ตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นลงไป
3. การจัดคนเข้าทำงาน หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงานการบริหารบุคคลดังกล่าว รวมถึงแต่การแสวงหาคนทำงานมาบรรจุ การแต่งตั้ง การฝึกอบรม และการพัฒนาบุคคล การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดชั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงาน และการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานให้ดี และมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ต่อไป
4. การสั่งการ หมายถึง การอำนวยการหรือการวินิจฉัยสั่งการ หลังจากการได้วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบคอบ รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ
5. การประสานงาน หมายถึง การประสานงานหรือติดต่อ สัมพันธ์กับหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์การ เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน สามารถทำงานประสานความกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักขององค์การ
6. การรายงาน หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบนและล่าง เพื่อทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะสะดวกแก่การประสานงานอื่นจะเป็นการสร้างใจอันดีร่วมกัน ตลอดจนเป็นการบำรุงขวัญไปในตัวด้วย
7. การงบประมาณ หมายถึง การจัดสรรทรัพยากร หรือการทางงบประมาณการเงิน วางแผนหรือโครงการในการจ่ายเงิน การบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงิน โดยรอบคอบและรัดกุม

นิคัย สัมมาพันธ์ (2529 : 82) ได้กล่าวว่า หลักการบริหารสมัยใหม่นั้น นักบริหารและนักวิชาการส่วนใหญ่มักจะกล่าวเน้นให้มองที่ผลลัพธ์ของงานที่ออกมา กล่าวคือ มองที่การบรรลุวัตถุประสงค์มากกว่าที่จะมาต่อล้อต่อเถียงกันในเรื่องวิธีการที่จะก่อให้เกิดการบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งมีวิธีการและทางเลือกได้หลายทาง โดยแต่ละคนอาจเหมาะกับทางเลือกที่ไม่เหมือนกัน ประเด็นสำคัญอยู่ที่การบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเป้าหมายอันสำคัญยิ่ง คือการพัฒนาจิตที่ก่อให้เกิดความเจริญทางจิต ทาให้มีพลังตัวเอง คือ เมาจากกิเลส ตัณหาอุปาทาน หากประพฤติปฏิบัติได้ พวกเราก็จะเป็นเทวดาที่สามารถเหาะได้ในทางจิต เพราะจิตเบา

สมคิด บางโม (2545 : 62-63) ได้อธิบายองค์ประกอบของการบริหารที่สำคัญ และมีความจำเป็นต่อองค์กร ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ที่แน่นอน กล่าวคือ จะต้องรู้ว่าจะดำเนินการไปทำไม เพื่ออะไร และต้องการอะไรจากการดำเนินการ เช่น ต้องมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการ หรือในการผลิตต้องรู้ว่าผลิตเพื่อใคร ต้องการผลตอบแทนเช่นใด ถ้าหากไม่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แล้วก็ไม่มีความหมายที่จะบริหารการดำเนินงานต่างๆ จะไม่มีผลสำเร็จ เพราะไม่มีเป้าหมายกำหนดไว้แน่นอน

2. ทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ วัตถุประสงค์และเครื่องใช้เพื่อประกอบการดำเนินงานรวมไปถึงความสามารถในการจัดการ ทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ 4M's คือ มนุษย์ (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และความสามารถในการจัดการ (Management) หรือ 6 M's ที่มีเครื่องจักร (Machine) และตลาด (Market) เพิ่มเข้ามาซึ่งในปัจจุบันมีความจำเป็นมากขึ้น

3. มีการประสานงานระหว่างกัน หรือเรียกได้ว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน กล่าวคือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งทรัพยากรในการบริหารทั้ง 4M's หรือ M's ดังกล่าว จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน หรือกล่าวได้ว่าต้องมีระบบของการทำงานร่วมกันและที่เกิดขึ้นจริงๆ ด้วยการนำปัจจัยทั้งหลายเบื้องต้นมาไว้ร่วมกันแล้วไม่เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ไม่เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกันการบริหารก็จะไม่เกิดขึ้น

สมยศ นาวิการ (2544 : 78) ได้อธิบายลักษณะที่สำคัญของการบริหาร ว่าการบริหารมีลักษณะสำคัญ 8 ประการ ดังนี้

1. การบริหารเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง มิใช่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ถ้าจะกล่าวถึงบุคคลผู้ทำหน้าที่บริหารนั้นก็เรียกว่าผู้บริหาร

2. การบริหารเป็นงานที่มีจุดหมายทั้งนี้หมายความว่า ในการบริหารงานนั้น จำเป็นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดหมายไว้ก่อน ไม่ว่าจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนหรือไม่ก็ตามส่วนการบริหารนั้นจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สำเร็จตามจุดหมาย

3. การบริหารเป็นแนวทางสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสังคมภายใน และภายนอกองค์กรดังเช่น ถ้าผู้บริหารต้องการจะปรับปรุงวิธีปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ก็อาจได้โดยการจัดหาเครื่องจักรเครื่องมืออันทันสมัยมาใช้ จัดการฝึกอบรมคนงานให้มีความสามารถยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อองค์กรและผู้ปฏิบัติงานด้วย ตัวอย่างผลกระทบต่อสังคมภายนอกเป็นต้นว่า ถ้าองค์กรนั้นๆ มีนโยบายที่จะหาประโยชน์ต่อสังคม เช่น ส่งเสริมการศึกษาในชุมชน โดยให้ทุนการศึกษา หรือบริจาคเงินก่อสร้างโรงเรียนก็นับว่าองค์กรนั้นมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมภายนอกองค์กรหรือองค์กรบางแห่งอาจไม่นำพาต่อความเดือดร้อนรำคาญ ซึ่งองค์กรของตนก่อขึ้น เช่น สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นผลของการบริหารอันมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

4. การบริหารเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของกลุ่มคน ธุรกิจก่อตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยกลุ่มคน มิใช่เป็นความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพียงบุคคลเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะว่าคนเราย่อมมีขอบเขตความสามารถจำกัดทั้งด้านกำลังกายกำลังสมองและเวลา จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลมาช่วยกัน

5. การบริหารจะได้รับผลสำเร็จด้วยดีก็แต่โดยการร่วมแรงร่วมใจของบุคคลอื่น ๆ นอกเหนือไปจากเจ้าของธุรกิจ ทั้งนี้เนื่องจากบรรดาเจ้าของ เช่น ผู้ถือหุ้นอาจไม่มีเวลาหรือความสามารถในการบริหารจึงต้องจัดหาผู้อื่นที่มีความสามารถในการบริหารจึงต้องจัดหาผู้อื่นที่มีความสามารถในการบริหารให้มาบริหารในองค์กร

6. การบริหารจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ก็แต่โดยการใช้ความรู้ ความชำนาญและการฝึกฝนอบรมทางด้านบริหารมาโดยเฉพาะ จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการบริหารเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่ง ผู้บริหาร โดยเฉพาะผู้บริหารสูงสุดไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางเทคนิคในการปฏิบัติโดยตรง แต่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความชำนาญในการบริหารอันได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ ฯลฯ

7. การบริหารเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตนไม่สามารถมองเห็นได้ แต่สิ่งที่จะแสดงให้เห็นว่า การบริหารดำเนินไปอย่างไร ได้ผลดีหรือไม่เพียงใดนั้น ก็คือผลงานเพราะว่าผลงานจะเป็นเครื่องวัดความสามารถทางการบริหาร

8. เจ้าของธุรกิจไม่จำเป็นต้องหาหน้าที่ผู้บริหารเสียเองโดยทั่วไปแล้ว (ยกเว้นองค์กรขนาดเล็ก) คณะผู้บริหารมักจะเป็นกลุ่มบุคคลอื่นๆ ที่มีความสามารถทางการบริหารหาหน้าที่ในนามของเจ้าของธุรกิจ

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเป็นกลไกที่สำคัญในการนำเอาทรัพยากรทั้งคนและสิ่งของไปดำเนินการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม โดยเป็นไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และจัดสรรบริการให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม ระบบการบริหารจึงถือว่าเป็นส่วนประกอบ หรือเป็นระยอยของสังคม ปัจจัยด้านต่างๆ ของสังคมที่มีความเชื่อมโยงกันในลักษณะเป็นพลวัตร จึงมีอิทธิพลต่อระบบการบริหารทั้งในลักษณะที่เป็นปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยล้มเหลว

3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

3.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นเป็นศาสตร์ทางสังคมศาสตร์ ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้หลากหลาย ประมวลได้ดังนี้

โกวิท พวงงาม (2550 : 13) อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การบริหารงานในแต่ละท้องถิ่น มีผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารงานอย่างอิสระรวมทั้งอำนาจในการบริหารเงินและการคลังภายในกรอบที่กฎหมายบัญญัติ

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2537 : 7) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองซึ่งรัฐ ได้จัดตั้งขึ้นให้มีอำนาจปกครองตนเอง มีสิทธิตามกฎหมายและมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

พรชัย เทพปัญญา และคณะ (2537 : 1) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นคืออำนาจหน้าที่ ที่จะกำหนด และการบริหารกิจการภายในเขตพื้นที่ที่กำหนด และขนาดของพื้นที่ที่วางนี้อยู่ภายในประเทศ และมีขนาดเล็กกว่าประเทศ และยังอธิบายไว้เพิ่มเติมอีกว่าการปกครองท้องถิ่น คือ การบริหารงานทางการเมืองของหน่วยย่อยทางพื้นที่และประชากรของประเทศ ซึ่งมีขนาดเล็กที่สุด

ลิขิต วีระเวทิน (2540 : 386) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นวิธีการซึ่งหน่วยการปกครองในท้องถิ่น ได้มีการเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ปกครองโดยอิสระ และได้รับ

อำนาจโดยอิสระ มีความรับผิดชอบซึ่งคุณสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยงานการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง แต่การปกครองท้องถิ่นอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ

จากนิยามที่กล่าวมาสรุปว่า การปกครองท้องถิ่นหมายถึง การปกครองที่อยู่ภายใต้หน่วยการปกครองระดับประเทศในประเทศที่เป็นรัฐเดี่ยว และอยู่ต่ำกว่าหน่วยการปกครองระดับมลรัฐในประเทศที่รัฐรวม โดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยปกครองดังกล่าวมีความรับผิดชอบขั้นต้นต่อท้องถิ่นของตนเอง และได้รับการรับรองให้มีอำนาจหน้าที่ที่จะใช้ดุลยพินิจในเรื่องสำคัญๆดั่งนั้น จึงอาจกล่าวในแง่ประชาธิปไตยว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

3.2 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

(พรชัย เทพปัญญา และคณะ. 2537 : 5-7)

3.2.1 เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ทั้งด้านการเงิน บุคคล และเวลา ในการดำเนินงาน

3.2.2 เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้บริการซึ่งบุคคลหรือเอกชนไม่สามารถจัดทำให้ได้หรือไม่อยู่ในฐานะที่จะจัดหาได้ ในลักษณะเช่นนี้ รัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจะจัดบริการให้ เช่น ได้รับความคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้รับสวัสดิการและได้รับความสะดวกในการดำเนินชีวิต

3.2.3 เพื่อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง เนื่องจากการดำเนินชีวิตของบุคคลอาจจะเกิดการขัดแย้งกันเพราะความคิดเห็น และผลประโยชน์แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีการอภิปรายถกเถียงกันอย่างมีเหตุผล หรือมีการโต้แย้งกันอย่างรุนแรง หรืออาจมีการตัดสินบน หรือมีการต่อสู้กัน กรณีเช่นนี้รัฐบาลหรือหน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะต้องเข้ามาแก้ปัญหาโดยการเป็นผู้วางกฎเกณฑ์ควบคุมการขัดแย้ง เป็นผู้ประนีประนอมหรือผลประโยชน์หรือเป็นผู้ตัดสินกรณีข้อพิพาทซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องเชื่อฟังและยอมรับคำตัดสินนั้น

3.3 ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่น

ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่น โดยทั่วไปนั้น อาจสรุปได้เป็น 2 ประการ คือ (ลิจิต ธีรเวคิน. 2540 : 103)

3.3.1 ประโยชน์ในการพัฒนาระบบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นมีส่วนช่วยทำให้เกิดการพัฒนาการเมืองในชาติขึ้นได้ โดยการที่การปกครองท้องถิ่นเป็นฐานทางการเมืองและเป็นสนามแห่งแรกของการที่จะให้ประชาชนเข้าใจระบอบประชาธิปไตย การเมืองเป็นเบื้องต้น ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นและการพัฒนาทางการเมือง จึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น และเมื่อการเมืองของประเทศเป็นแบบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นมีส่วนพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยด้วย เพราะการปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบอบการเมือง และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองดังได้กล่าวมาแล้ว

3.3.2 ประโยชน์ในการพัฒนาสังคม การพัฒนาสังคมจะต้องกระทำทั้งสามด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจและด้านการเมือง การปกครองท้องถิ่นมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมมากในด้านการเมืองตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนด้านสังคมและเศรษฐกิจนั้น การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นต้องการอะไร ก็จะทำโครงการพัฒนาขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เช่น การบริการสังคม หรือด้านเศรษฐกิจ เช่น การจัดตลาดในชุมชน เป็นต้น โดยคนในท้องถิ่นได้ร่วมกันเสียสละเอื้อเฟื้อต่อสังคมภายใต้การชี้แนะและการให้ความช่วยเหลือจากส่วนกลาง ก็จะทำให้มาตรฐานการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นดีขึ้น อีกทั้งบ้านเมืองก็เจริญก้าวหน้าตามไปด้วย

ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่น อาจถือตามแนวความคิดของ Montesquieu and Lanquist. (1689-1755 ; อ้างถึงใน ลิขิต ธีรเวคิน. 2540 : 103-105) ดังนี้

มองเตสกีเยอ นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 ได้เขียนบทความสนับสนุนการปกครองท้องถิ่นในยุโรปสมัยนั้น สรุปความได้ว่า การปกครองท้องถิ่นเข้มแข็งจะสามารถต่อต้านคลื่นการปฏิวัติรัฐประหารได้ และการปกครองท้องถิ่นที่มีอิสระจะช่วยส่งเสริมให้สถาบันการเมืองต่างๆ ในยุโรปมีความมั่นคงยิ่งขึ้น ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่นตามแนวคิดของมองเตสกีเยอในอดีตเหมากับความเคลื่อนไหวทางการเมืองของประเทศที่กำลังพัฒนาในปัจจุบัน เพราะในประเทศเหล่านั้นมีการปฏิวัติหรือรัฐประหารบ่อยที่สุด ดังนั้น ถ้าปกครองท้องถิ่นของประเทศดังกล่าวนั้นเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีการศึกษาสูง ได้รับความคุ้มครองสิทธิเขา พวกเขารู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ของตนเองและกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยแล้ว สภาพของประชาชนดังกล่าวจะขัดขวางการปฏิวัติหรือรัฐประหาร ได้ดีที่สุดในประเทศ เพราะไม่มีใครคิดอยากจะทำหรือถ้ามีใครจะกระทำ จะต้องได้รับการต่อต้านอย่างจริงจัง

ลันด์วิสต์ ได้เขียนไว้ในหนังสือ วิถีทางและเป้าหมายของการกระจายอำนาจว่า การปกครองท้องถิ่นมีประโยชน์ในการช่วยส่งเสริมเสรีภาพ ความเจริญก้าวหน้าและเสถียรภาพ ประโยชน์เรื่องเสรีภาพนั้นๆ ได้จากการที่ประชาชนในท้องถิ่นเลือกตั้งผู้ปกครองท้องถิ่น และเลือกนโยบายที่จะนำมาใช้ในการปกครอง ประชาชนในท้องถิ่นย่อมแสดงออกได้ตามสิทธิของเขา ส่วนประโยชน์ในด้านความเจริญก้าวหน้าของสังคมนั้น ได้จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในประเทศแถบยุโรปตะวันตก โดยทั่วไปว่าการปกครองท้องถิ่นสามารถช่วยให้การบริหารงานตรงต่อความต้องการของประชาชน และผู้บริหารงานจะรับผิดชอบต่อประชาชนมากกว่าการบริหารงาน โดยตัวแทนของรัฐบาลหรือข้าราชการ

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นมีประโยชน์ทั้งด้านการเมืองและการพัฒนาสังคม โดยด้านการเมืองนั้นประชาชนผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่น สามารถกำหนดตัวผู้มาปกครองได้เอง ควบคุมผู้ปกครองได้ และสามารถตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ได้อย่างใกล้ชิด ส่วนด้านการพัฒนาสังคมนั้น เป็นผลจากการพัฒนาด้านการเมือง กล่าวคือการกำหนดนโยบายของผู้ปกครองจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถแก้ปัญหาได้โดยตรง ไปตรงมาเมื่อปัญหาในท้องถิ่นได้รับการแก้อย่างถูกต้อง โดยคนของท้องถิ่นเองแล้ว เท่ากับว่าเป็นการพัฒนาสังคมท้องถิ่น

3.4 องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ชาญชัย แสวงศักดิ์ (2542 : 39) กล่าวว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. มีพื้นที่รับผิดชอบที่ชัดเจน
2. มีสถานะเป็นนิติบุคคลมหาชน
3. มีองค์กรเป็นของตนเอง
4. มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของตนเอง
5. มีการกำกับดูแลจากรัฐ

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2539 : 15) อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่นมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

1. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมาย และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล
2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น จะต้องไม่อยู่ในการบังคับบัญชา ของหน่วยงานทางราชการ เพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น ต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

อุทัย หิรัญโต (2540 : 22) อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่นมีองค์ประกอบ 8 ประการ ได้แก่

1. มีสถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความแข็งแกร่งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. มีพื้นที่และระดับ (Area and Level) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations : FAO) องค์การศึกษาศาสตร์

และวัฒนธรรม (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization :

UNESCO) และองค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ได้ให้ความเห็นว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น

3. มีการกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. เป็นองค์การนิติบุคคล มีการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ และควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5. มีการเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยประชาชนเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. มีอิสระในการปกครองท้องถิ่น สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

7. มีงบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. มีการควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่า มีอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการนั้น เพราะมีฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจะต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

จากองค์ประกอบดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์การปกครองท้องถิ่น มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ มีอิสระในการปกครองตนเอง มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอมีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท และมีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

4. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจในการบริหารงานของตำบลตามที่กฎหมายกำหนด โดยองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งจะมีพื้นที่รับผิดชอบในเขตตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัด

4.1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 2 ฝ่าย ดังนี้

4.1.1 ฝ่ายการเมือง ประกอบด้วย

1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน (กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้จำนวนหกคน และในกรณีมีสองหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีกำหนดคราวละสี่ปีนับตั้งแต่วันเลือกตั้งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาและรองประธานสภาคนหนึ่งซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งเลือกตามมติสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีวาระดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย และแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

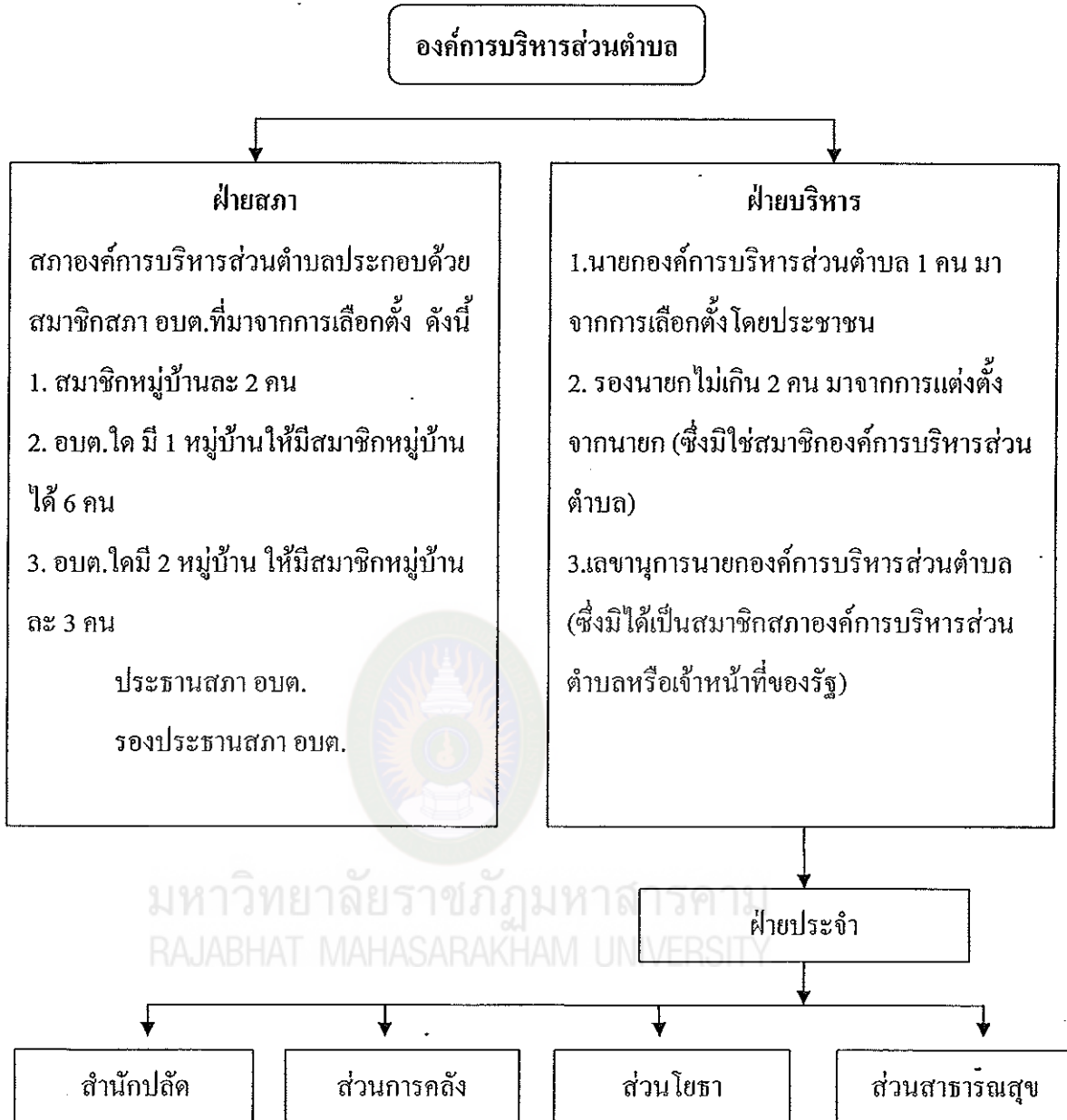
2) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับตั้งแต่วันรับเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระไม่ได้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีใช่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกินสองคน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการมีอำนาจในการสั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปได้อย่างเรียบร้อยรักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และกฎหมายอื่น

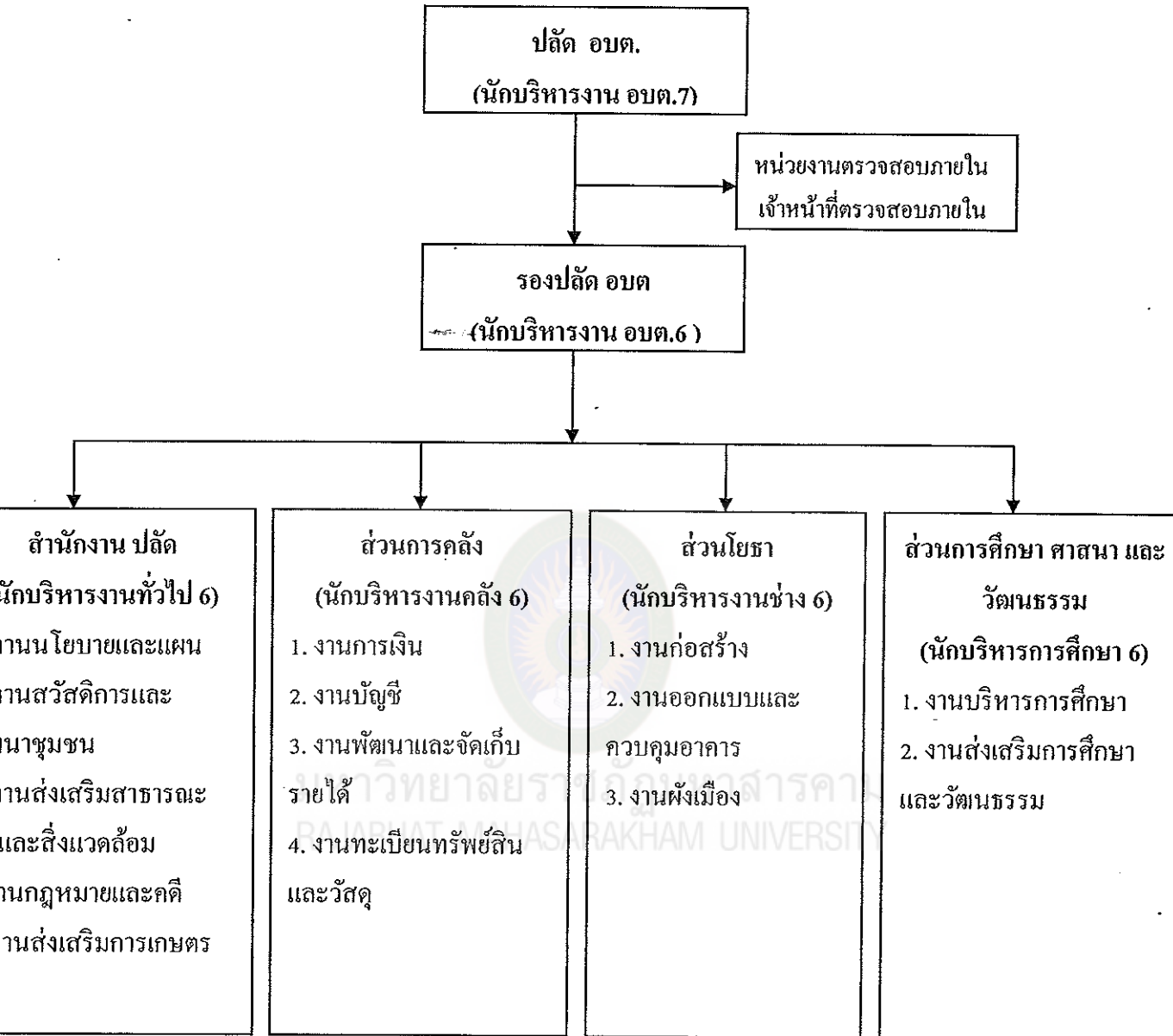
4.1.2 ฝ่ายประจำ ประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆดังนี้

- 1) สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารงานทั่วไปงานธุรการงานเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบัญญัติตำบล งานนิติกร งานการพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบัญญัติ งานประมาณประจำปี งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบังคับ งานอื่นๆที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย
- 2) ส่วนงานคลัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่าย การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน การหักภาษีเงินได้ และการนำส่งภาษี การตัดโอนเงินเดือน การรายงานเงินคงเหลือการจัดทำงบทำบัญชีทุกประเภท งานอื่นๆที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย
- 3) ส่วนโยธา ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบงานประมาณค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร งานก่อสร้าง งานซ่อมบำรุง งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย
- 4) ส่วนสาธารณสุข (มีเฉพาะ อบต.ชั้นหนึ่ง) ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสุขาภิบาล งานควบคุมโรคติดต่องานอื่นๆที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546

โครงสร้างการบริหารงาน

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติ
สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5)
พ.ศ.2546

4.2 การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งห้าหมื่นบาท อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยใช้รายได้เป็นเกณฑ์ ในการแบ่งชั้น และทำเป็นประเภทของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีจำนวน ดังต่อไปนี้

อบต. ชั้น 1 มีรายได้เฉลี่ยโดยประมาณ 20,000,000 บาทต่อปี ขึ้นไป
มีจำนวน 74 แห่ง

อบต. ชั้น 2 มีรายได้เฉลี่ยโดยประมาณ 12,000,000 ถึง 20,000,000 บาทต่อปี
มีจำนวน 78 แห่ง

อบต. ชั้น 3 มีรายได้เฉลี่ยโดยประมาณ 6,000,000 ถึง 12,000,000 บาทต่อปี
มีจำนวน 205 แห่ง

อบต. ชั้น 4 มีรายได้เฉลี่ยโดยประมาณ 3,000,000 ถึง 6,000,000 บาทต่อปี
จำนวน 843 แห่ง

อบต. ชั้น 5 มีรายได้เฉลี่ยโดยประมาณ 150,000 ถึง 3,000,000 บาทต่อปี
มีจำนวน 5,544 แห่ง

รวม 6,744 แห่ง

ปัจจุบันคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล ได้กำหนดขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 กำหนดให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่
2. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 และ 3 กำหนดให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง
3. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และ 5 กำหนดให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก

4.3 อำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ

บริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 มาตรา 67 องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาสีลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการบริโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว

13. การผังเมือง

นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถดำเนินการภายในเขตของตนเองแล้วองค์การบริหารส่วนตำบลยังสามารถทำกิจกรรม นอกเขต ได้หรือร่วมกับสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อกระทำการกิจการร่วมกัน ได้ ทั้งนี้เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องและกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำ และเป็นกรเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

4.4 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีรายได้ตามกฎหมายบัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 ดังต่อไปนี้

4.4.1 รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล จัดเก็บเองจาก ภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน อากรฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์

4.4.2 รายได้ที่รัฐจัดเก็บได้จาก ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ค่าใบอนุญาตเล่นการพนัน และจัดสรรหรือแบ่งให้จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่จากอากรรังนกนางแอ่น ค่าธรรมเนียมน้ำบาดาล อากรการประมง ค่าภาคหลวงป่าไม้ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม ค่าจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดิน และค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย อุทยานแห่งชาติ

4.4.3 รายได้จากเงินอุดหนุนรัฐบาล หรือเงินจากการจัดสรรให้โดยหน่วยงานของรัฐ

4.4.4 รายได้จากทรัพย์สินและการจัดตั้งสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.4.5 เงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

4.4.6 รายได้จากแหล่งเงินกู้ต่างๆและรายได้อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.5 รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.5.1 เงินเดือน เช่น เงินเดือนของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบลอื่นๆ

4.5.2 ค่าจ้าง เช่น ค่าจ้างลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.5.3 ค่าตอบแทน เช่น ค่าตอบแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ค่าเบี้ยประชุม

4.5.4 ค่าใช้สอย เช่น ค่าซ่อมแซมทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงรับรอง ค่าใช้จ่ายในการจัดงาน ค่าใช้จ่ายในการจัดนิทรรศการ ค่าใช้จ่ายในการแข่งขัน ค่าใช้จ่ายในการแข่งขันกีฬาเยาวชนและประชาชน ค่าใช้จ่ายในทางพิธีศาสนา ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมและสัมมนา ค่าติดตั้งไฟฟ้า ค่าติดตั้งประปา ค่าติดตั้งโทรศัพท์และ ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

4.5.5 ค่าวัสดุ เช่น ค่าวัสดุสำนักงาน (ค่ากระดาษ ดินสอ ปากกา กาว กระดาษไข แผ่นใส สมุดบัญชี แบบพิมพ์ ตรายาง ขงชาติ ค่าจ้างพิมพ์) ค่าวัสดุไฟฟ้าและวิทยุ วัสดุงานบ้าน งานครัว วัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น วัสดุวิทยาศาสตร์หรือการแพทย์ วัสดุการเกษตร วัสดุกีฬา วัสดุคอมพิวเตอร์

4.5.6 ค่าวัสดุภัณฑ์ เช่น ครุภัณฑ์สำนักงาน (โต๊ะ เก้าอี้ ตู้เก็บเอกสาร เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องปรับอากาศ วิทยุ โทรศัพท์ รั้วจักรยานยนต์ รถยนต์ เครื่องจักรกล ฯลฯ

4.5.7 ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่นๆ เช่น อาคารต่างๆ ถนน สะพาน สนามกีฬา ฯลฯ

4.5.8 ค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์ ค่าไปรษณีย์ โทรเลข ฯลฯ

4.5.9 เงินค่าอุดหนุนหน่วยงานอื่น เช่น เงินอุดหนุนให้หน่วยงานของรัฐองค์กรส่วนท้องถิ่นอื่น องค์กรเอกชน ในกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์

4.5.10 รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่กฎหมายหรือระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

4.6 การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภออำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

นายอำเภอ มีอำนาจให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติตำบล อนุมัติข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล สั่งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่ง มีอำนาจเรียกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล มาชี้แจงหรือสอบสวน ตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใด ๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบ มีอำนาจเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและมีอำนาจเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นออกจากตำแหน่ง

ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจหน้าที่สั่งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อเห็นว่าบกพร่องในทางความประพฤติ มีอำนาจสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามคำแนะนำของนายอำเภอ หากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการ ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่

5. บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนหัน ก่อตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. 2540 ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 บริบทที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีดังนี้

5.1 จำนวนหมู่บ้านในตำบลดอนหัน

จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนหันมีทั้งหมด 15 หมู่บ้าน ได้แก่

- หมู่ที่ 1 บ้านดอนหัน
- หมู่ที่ 2 บ้านดอนแดง
- หมู่ที่ 3 บ้านโนนเขวา
- หมู่ที่ 4 บ้านเหล่านกชุม

- หมู่ที่ 5 บ้านหนองหญ้าแพรก
หมู่ที่ 6 บ้านดอนน้อย
หมู่ที่ 7 บ้านโนนคูน
หมู่ที่ 8 บ้านสว่างมรรคา
หมู่ที่ 9 บ้านหลุบหญ้าคา
หมู่ที่ 10 บ้านท่าแร่
หมู่ที่ 11 บ้านหนองหญ้าแพรก
หมู่ที่ 12 บ้านเหล่าพัฒนา
หมู่ที่ 13 บ้านหนองหญ้าแพรก
หมู่ที่ 14 บ้านดอนหัน
หมู่ที่ 15 บ้านดอนเจริญ

5.2 ประชากร (ข้อมูลสถิติประชากร จากการสำรวจข้อมูล จปฐ. ปี 2554 จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริง ณ วันสำรวจ)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริง ณ วันสำรวจ

ช่วงอายุ	เพศชาย (คน)	เพศหญิง (คน)	รวม (คน)
1. น้อยกว่า 1 ปีเต็ม	14	7	21
2. 1 ปีเต็ม ถึง 6 ปีเต็ม	87	95	182
3. 7 ปีเต็ม ถึง 12 ปีเต็ม	138	125	263
4. 13 ปีเต็ม ถึง 17 ปีเต็ม	178	155	333
5. 18 ปีเต็ม ถึง 25 ปีเต็ม	303	291	594
6. 26 ปีเต็ม ถึง 50 ปีเต็ม	1,320	1,346	2,666
7. 51 ปีเต็ม ถึง 60 ปีเต็ม	587	560	1,147
8. มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	485	497	982
รวม	3,112	3,076	6,188

6. ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

6.1 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี (2553-2555)

6.1.1 วิสัยทัศน์เพื่อการพัฒนา

“เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดการที่ดี สร้างคน สร้างอาชีพ
ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เน้นความโปร่งใส ร่วมใจพัฒนา”

6.1.2 พันธกิจเพื่อการพัฒนา

- 1) จัดให้มีและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริการขั้นพื้นฐาน
- 2) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 3) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน
- 4) บำรุงรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5) ส่งเสริมและพัฒนาสังคมและชุมชนให้เข้มแข็ง
- 6) ส่งเสริมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดี

6.1.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

- 1) ประชาชนมีการคมนาคมที่สะดวกและได้รับบริการขั้นพื้นฐานอย่าง
ทั่วถึง
- 2) ประชาชนมีการศึกษา และรู้จักบำรุงศาสนา และวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- 3) ประชาชนมีอาชีพและมีรายได้ตามปรัชญาหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสมบูรณ์และสมดุล
- 5) สังคมและชุมชนเข้มแข็ง
- 6) ประชาชนมีความพึงพอใจในการรับบริการ ภายใต้การดำเนินงาน
โปร่งใส ตามหลักเกณฑ์บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

6.1.4 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนหัน

- 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค
และสาธารณูปการ

1.1) ก่อสร้าง ปรับปรุงและบำรุงรักษาถนน ร่องระบายน้ำ สะพาน
โดยดำเนินการ ดังนี้

1.1.1) ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลาดยาง ถนนลูกรัง ภายในหมู่บ้าน เชื่อมหมู่บ้านและถนนเพื่อการเกษตร

1.1.2) ก่อสร้างท่อระบายน้ำ ร่องระบายน้ำ ภายในหมู่บ้าน

1.1.3) ก่อสร้างสะพานข้ามลำห้วย ข้ามคลองส่งน้ำ

1.1.4) ปรับปรุงซ่อมแซมและบำรุงรักษา ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลาดยางและถนนลูกรัง

1.1.5) ปรับปรุง ซ่อมแซมและบำรุงรักษาท่อระบายน้ำ ร่องระบายน้ำ สะพาน

1.2) จัดให้มีและบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ได้มาตรฐาน

1.2.1) ดำเนินการขยายเขตไฟฟ้าให้ทั่วถึง ทั้งขยายเขตไฟฟ้าภายในหมู่บ้าน และขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร

1.2.2) ติดตั้ง ซ่อมแซมและบำรุงรักษาระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในหมู่บ้าน ครอบคลุมหมู่บ้าน

1.2.3) ก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม ขยายระบบประปาหมู่บ้านให้ครบทุกหมู่บ้าน ทุกหลังคาเรือน

2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.1) ส่งเสริมและพัฒนาด้านการศึกษา

2.1.1) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาศูนย์ดูแลและพัฒนาเด็กขวบปี – 3 ปี

2.1.2) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน

2.1.3) จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน

2.1.4) สนับสนุนให้นักเรียนบ้านไกล โรงเรียนให้ได้เรียนทุกคน

2.1.5) ส่งเสริมและสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนให้นักเรียนทุกคนอย่าง

ทั่วถึง

2.1.6) พัฒนาอาคารและสถานที่เรียนให้มีความพร้อมอยู่เสมอ

2.1.7) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลคอนหัน

2.1.8) จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารและเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศทุก

หมู่บ้าน

2.1.9) จัดสรรอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) แก่เด็กเล็กและนักเรียน

ให้ทั่วถึงทุกคน

2.1.10) ส่งเสริม สนับสนุน โครงการอาหารกลางวันแก่นักเรียน

2.1.11) ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกโรงเรียนมีอินเทอร์เน็ต ให้นักเรียนได้

ศึกษาหาความรู้

2.2) ส่งเสริมและบำรุงศาสนา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.1.1) ส่งเสริม สนับสนุน และรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

ของท้องถิ่น

2.1.2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา

2.2.3) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเฉลิมพระ

ชนมพรรษา เป็นต้น

2.2.4) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.5) บูรณะศาสนสถานภายในตำบลคอนหัน

2.2.6) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียน

นักศึกษา เยาวชน และประชาชนทั่วไป

3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ

3.1) ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชน

3.1.1) ส่งเสริมและสนับสนุนกองทุนกู้ยืมเงินทุนหมุนเวียนประจำหมู่บ้าน

3.1.2) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนารวมกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มอาชีพ

ต่าง ๆ

3.1.3) จัดให้มีการฝึกอาชีพเสริมแก่ประชาชนผู้สนใจ

3.1.4) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนารวมกลุ่มเกษตรกรแบบชีวภาพครบวงจรตาม

แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.5) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาสินค้า OTOP ตำบลคอนหัน

3.1.6) ฝึกอบรมให้ความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร

และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

3.1.7) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนารวมกลุ่มเกษตรกรและขยายพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์

ที่มีคุณสมบัติและลักษณะเหมาะสมกับพื้นที่ให้เพียงพอและทั่วถึง

3.1.8) ส่งเสริมและสนับสนุนข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวด้าน

การเกษตร

3.1.9) ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่มีในพื้นที่ตำบลคอนหัน

3.1.10) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.11) ส่งเสริม สนับสนุน โครงการคาราวานแก้ไขปัญหาคความยากจน

3.2) ส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยในการผลิตและจำหน่าย

3.2.1) ขุดลอกลำห้วย หนองน้ำ และแหล่งน้ำในตำบลให้สามารถเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตรอย่างเพียงพอตลอดปี

3.2.2) ก่อสร้าง ปรับปรุง ขยายคลองส่งน้ำเพื่อการเกษตร

3.2.3) ซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำให้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.4) ก่อสร้าง ปรับปรุงและซ่อมแซมตลาดภายในตำบลคอนหัน

3.2.5) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน

3.2.6) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนากิจการจัดตั้งกองทุนวิสาหกิจชุมชน

4) ยุทธศาสตร์การพัฒนา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.1) ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนการมีส่วนร่วมเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.1.1) ส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกต้นไม้ในตำบลคอนหัน

4.1.2) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งน้ำ หนองน้ำ ให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะประจำตำบล

4.1.3) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเพื่ออนุรักษ์พัฒนา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

4.1.4) อนุรักษ์ ฟื้นฟูพื้นที่ป่า และบำรุงรักษาป่าชุมชน

4.2) ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนการบริหารจัดการขยะ สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย

4.2.1) ส่งเสริมและพัฒนาาระบบจัดเก็บขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

4.2.2) ส่งเสริมและพัฒนาาระบบบำบัดน้ำเสียในชุมชนแบบครบวงจร

4.2.3) จัดหาแหล่งบำบัดขยะแบบครบวงจร เพื่อรองรับขยะภายในตำบลคอนหัน

4.2.4) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งธนาคารขยะในหมู่บ้านและโรงเรียน

5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและชุมชนเข้มแข็ง

5.1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน

5.1.1) ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน, อปพร., รปม., อสม. และกลุ่มต่าง ๆ ในตำบล

5.1.2) ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระบบรักษาความปลอดภัยให้หมู่บ้านปลอดภัย ปลอดภัยเสพติด ปลอดภัยอบายมุข

5.1.3) ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมตำบล และประชาพิจารณ์ภายในตำบล

5.1.4) ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย

5.1.5) เสริมสร้างความเข้มแข็งการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน

5.1.6) ส่งเสริมการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเองเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน

5.2) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

5.2.1) ส่งเสริมและสนับสนุนการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์

5.2.2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ด้อยโอกาสได้รับสวัสดิการสังคมและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต

5.2.3) ส่งเสริมและพัฒนาชุมชนให้เกิดการจูนเจือ เอื้อเพื่อ และเกื้อกูลภายในชุมชนและสังคม ภายใต้อัตลักษณ์การสร้างชุมชนและสังคมไม่ทอดทิ้งกัน

5.3) สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาสุขภาพคนในชุมชน

5.3.1) ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนการกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อสร้างนิสัยรักการกีฬาและการออกกำลังกาย

5.3.2) ส่งเสริม พัฒนาและสนับสนุนงานด้านสาธารณสุขการป้องกันและควบคุมโรค

5.3.3) ส่งเสริมสุขภาพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรง

5.3.4) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบกู้ชีพตำบลคอนัน

5.3.5) ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านและสมุนไพร

5.3.6) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน

5.3.7) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการดำเนินงาน อสม. เพื่อ

เสริมสร้างสุขภาพของคนในชุมชน

5.4) ส่งเสริมและพัฒนาชุมชนน่าวอยู่

5.4.1) ส่งเสริม สนับสนุนและรณรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุทุก

ประเภท

5.4.2) ส่งเสริม สนับสนุนและเสริมสร้างระบบป้องกันและบรรเทาสา

ธารณภัย

5.4.3) ส่งเสริม สนับสนุนและรณรงค์การป้องกันปัญหาเสพติด

5.4.4) ส่งเสริมและสนับสนุนการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

6) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดี

6.1) พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรและบุคลากรในชุมชนเพื่อการ
บริหารจัดการที่ดี

6.1.1) พัฒนาและดำเนินการระบบการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ
พร้อมให้บริการ

6.1.2) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาสมรรถนะการทำงานของ
บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนหันทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ

6.1.3) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัย เพื่อการ
บริหารงานและการบริการประชาชน

1.4 พัฒนาอาคาร สถานที่ให้มีความพร้อมให้บริการประชาชนอย่างมี
ประสิทธิภาพ

1.5 เสริมสร้างการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนหันให้มีความโปร่งใส

1.6 พัฒนาผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้าง และสมาชิก
สภาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนหัน ให้มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล

1.7 พัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในด้านการบริหารจัดการ การเงิน การคลัง และ
งบประมาณ ให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

1.8 ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล
ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้าง และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนหัน

1.9 ส่งเสริมการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นให้โปร่งใส สุจริตเพื่อสนับสนุน การสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยและวัฒนธรรมธรรมาภิบาล

6.2 สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา (องค์การบริหารส่วนตำบล

ดอนหัน. 2555 : 13)

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนหันได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและ แผนพัฒนา 3ปี (พ.ศ.2553-2555) ตามกระบวนการที่บัญญัติไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 โดยผ่านการมีส่วนร่วม ของประชาชน เช่น การจัดเวทีประชาคม การประชุมกรรมการชุมชน เพื่อรับฟังปัญหาและ ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่ ก่อนนำมาจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาพื้นที่ ที่ บรรลุไว้ในแผนพัฒนา 3 ปี ต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนหันได้ดำเนินการ โครงการตามข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลงบประมาณ ปี 2553 ในเขตพื้นที่ โดยได้รับความร่วมมือ การ ส่งเสริมและสนับสนุนจากภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชนในพื้นที่ ตลอดจนโครงการ ต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จด้วยดี ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนทั้งในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1. สำนักงานปลัด

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลดอนหันจัดอบรมผู้ประสานงานพลัง แผ่นดินเอาชนะยาเสพติด (25 ตำบลประรด) รุ่นที่ 1 โดยที่มหาวิทยาลัยจาก กรมทหารราบที่ 8, ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดจังหวัดขอนแก่น, ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภูมิภาคที่ 4 จังหวัดขอนแก่น (ภาพประกอบที่ 1 ภาคผนวก ค)

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลดอนหันจัดหน่วยบริหารแจกเบี้ยยังชีพ (ภาพประกอบที่ 2 ภาคผนวก ค)

1.3 สนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มอาชีพ ปี 2555

1.4 สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ปี 2555

1.5 มอบพันธุ์สัตว์น้ำ (ภาพประกอบที่ 3 ภาคผนวก ค)

1.6 ประสานหน่วยงานอื่นมาฝึกอาชีพในพื้นที่ตำบลดอนหัน

1.7 ประสานช่วยนำท่วม ปี 2555 (งบประมาณกระทรวงพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์)

1.8 ประเพณีบุญบั้งไฟ ปี 2555

1.9 ประชุมประชาคมตำบล ปี 2555 เสนอปัญหาความต้องการ
ระดับตำบล

1.10 ประชาคมหมู่บ้าน ปี 2555

1.11 ต้อนรับ รอง ผบ.สส.ตรวจเยี่ยมการขุดลอกกุดโก ปี 2555

1.12 ต้อนรับ ผบ.หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาตรวจเยี่ยมการขุด
ลอกกุดโก ปี 2555

1.13) กิจกรรม สปสข. (โครงการเชื่อมบ้านผู้ป่วย) ปี 2555

1.14 การประชุมยาเสพติดของผู้นำตำบลคอนหัน ร่วมกับ ปปส.
ทหารค่าย ร.8 และอบต.คอนหัน (ภาพประกอบที่ 4 ภาคผนวก ค)

1.15 โครงการส่งเสริมมาตรการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิด
จากเพลิงไหม้ (ภาพประกอบที่ 5 ภาคผนวก ค)

1.16 โครงการป้องกันไข้เลือดออก

2. ส่วนการคลัง

2.1 สงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส (ภาพประกอบที่ 6 ภาคผนวก ค)

2.2 งานจับฉลากรางวัลตาม โครงการจูงใจผู้เสียภาษี ประจำปี 2553

3. ส่วนโยธา

3.1 โครงการซ่อมแซมถนนลาดยางในตำบลคอนหัน(ภาพประกอบ
ที่ 7 ภาคผนวก ค)

3.2 งานวางท่อระบายน้ำและร่องระบายน้ำในตำบลคอนหัน
(ภาพประกอบที่ 8 ภาคผนวก ค)

3.3 โครงการลาดพื้นหน้าบ้านในตำบลคอนหัน (ภาพประกอบที่ 9
ภาคผนวก ค)

3.4 โครงการสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กในตำบลคอนหัน
(ภาพประกอบที่ 10 ภาคผนวก ค)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

คุณาวุฒิ ไชยคำภา (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาด้านการดำเนินงานตามบทบาทของ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีผลการดำเนินงานในระดับมากจำนวน 3 ด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย คือด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก และด้านการส่งเสริม การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีผลดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน ที่สาธารณะและการกำจัดขยะมูลฝอย ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็กเยาวชนและผู้สูงอายุ ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ และด้านคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีสถานภาพในการดำรงตำแหน่งคณะผู้บริหารและ พนักงานส่วนตำบล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วน ตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมไม่แตกต่างกัน

เครือธรงค์ พงษ์รัตน์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษา เฉพาะกรณีของอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า

1. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความแตกต่างด้าน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานและความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของสมาชิก สภากองการบริหารส่วนตำบล พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. จากตัวแปรทั้งหมดที่ศึกษา พบว่า มี 2 ตัวแปร ที่มีผลกระทบต่อความคิดเห็น เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ประสิทธิภาพในการ ดำรงตำแหน่ง และการอบรมเรื่องการปฏิบัติงานในขณะดำรงตำแหน่ง

ชลธิชา พราวศรี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการดำเนินงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของ

เปรียบเทียบความคิดเห็นในผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ระหว่างประชากรทั้งสามกลุ่ม ผลปรากฏว่าประชากรทั้งสามกลุ่มมีความคิดเห็นในผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

เด่นดวง สุนทรดี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 ด้าน โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการบำรุงศิลปประจาริตประเพณี ภูมิปัญญาของท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการจัดให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ รองลงมาคือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ด้านการรักษาและระงับโรคติดต่อ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และด้านการจัดให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิงและความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกันต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกันต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นโดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ทวีศักดิ์ ปักษา (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ด้านการบำรุงรักษาศิลปประจาริตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก และระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

นภาพร แสงหนุ่ม (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ 5 แห่ง โดยเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ข้าราชการฝ่ายการเมือง จำนวน 75 คน ข้าราชการประจำและพนักงาน จำนวน 34 คน และ ประชาชนที่อยู่อาศัยในแต่ละเขตขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 396 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ระดับประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก

ประพันธ์ วรรณบวร (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ด้านการเกษตรมีรายได้อต่อปีอยู่ระหว่าง 20001 – 40000 เป็นสมาชิกโดยการเลือกตั้งมากกว่า สมาชิกโดยตำแหน่งและส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการพัฒนา ก่อนเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับมาก

2. ปัจจุบันทางสังคมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าส่วนใหญ่ คิดตามข่าวสารทางการเมือง มีความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองรูปแบบขององค์การบริหารส่วน ตำบลมีอุดมการณ์ประชาธิปไตยในระดับมาก มีความรู้ความเข้าใจอำนาจหน้าที่ ความคาดหวัง ในผลประโยชน์ในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมการเมืองแบบมีส่วนร่วม

3. ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าสมาชิก สภาที่อยู่ในฝ่ายสภาและฝ่ายบริหาร มีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับมาก

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการ มีส่วนร่วมของสมาชิกสภาฝ่ายสภา ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการพัฒนาการคิดตามข่าวสาร ของการเมืองความหวังในผลประโยชน์และอุดมการณ์ประชาธิปไตย ส่วนปัจจัยที่มีความ สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภา ฝ่ายบริหาร ได้แก่ประสบการณ์ในงานพัฒนา และความคาดหวังในผลประโยชน์

5. ปัจจัยและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม พบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ สมาชิกจึงต้องการให้มีการจัด อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่บ้าง

พระศรีเมือง ณ หนองคาย (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอ โพนพิสัย จังหวัด หนองคาย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่าง คำ อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำนวน 376 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ใน ระดับปานกลาง เรียงลำดับเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านรักษาความสะอาดของถนนทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านป้องกัน โรคและระงับ โรคติดต่อ ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ด้านคุ้มครอง ดูแล รักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้าน บำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี ด้านจัดให้มีและ บำรุงรักษาทางน้ำทางบก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านส่งเสริมการศึกษาศาสนาและ วัฒนธรรม

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตาม เพศ พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกัน พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทาง บก และด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยที่ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำทางบก พบว่า ประชาชนที่เป็นเพศหญิง มีระดับการมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย และด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พบว่า ประชาชนที่เป็นเพศชายมีระดับการมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่เป็นเพศหญิง

วิสูตร จงชูวนิชย์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลบรบือต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัด มหาสารคาม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ โดย รวมอยู่ในระดับปานกลาง และพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรักษาและระงับ โรคติดต่อ และด้านการบำรุงศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาของท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ประชาชนเห็นด้วยในระดับมาก ส่วนด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านพัฒนาทางบกและ ทางน้ำ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะ มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการศึกษา ด้านการส่งเสริม การพัฒนาศรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ และด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นๆของเทศบาล

ตามกฎหมายและนโยบายของรัฐ ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาล ตำบลบรือ ทั้ง โดยรวมและรายด้านทั้ง 9 ด้าน ไม่ต่างกัน

สมมาศ ไชคชัยวัฒนากร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลที่มีเพศ ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน

สัมฤทธิ์ สุขสงค์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลจากการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีประสิทธิผลการบริหารอยู่ในระดับต่ำ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีระดับประสิทธิภาพปานกลาง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก และด้านส่งเสริมการพัฒนาสตรีเด็ก เยาวชนและผู้สูงอายุ มีระดับประสิทธิผลต่ำรวม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบำรุงรักษาและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร ด้านการจัดให้มีน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ด้านการคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการจัดให้มีและรักษาทางระบายน้ำ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนทางเดิน ที่สาธารณะและกำจัดขยะมูลฝอย และด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่มีระดับ .05 เรียงตามลำดับค่าสัมพันธ์ ได้แก่ การกำกับดูแล ตรวจสอบความสามารถด้านการบริหารงานคลัง การทุจริตคอร์รัปชัน การประสานงาน พฤติกรรมผู้นำและการมีส่วนร่วมของประชาชน เมื่อพิจารณาจากทิศทางสัมพันธ์พบว่า การทุจริตคอร์รัปชันมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยอื่นๆมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก โดยปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวสามารถอธิบายการผันแปรของประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ร้อยละ 87.2 ปัญหาการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร และด้านการตรวจสอบ มีปัญหาในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านระบบการตรวจสอบ

แสงธรรม หัสดี (2552 : 80) ได้ทำการวิจัยการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกวนวัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกวนวัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน ที่สาธารณะและกำจัดขยะมูลฝอย และด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกวนวัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกวนวัน ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

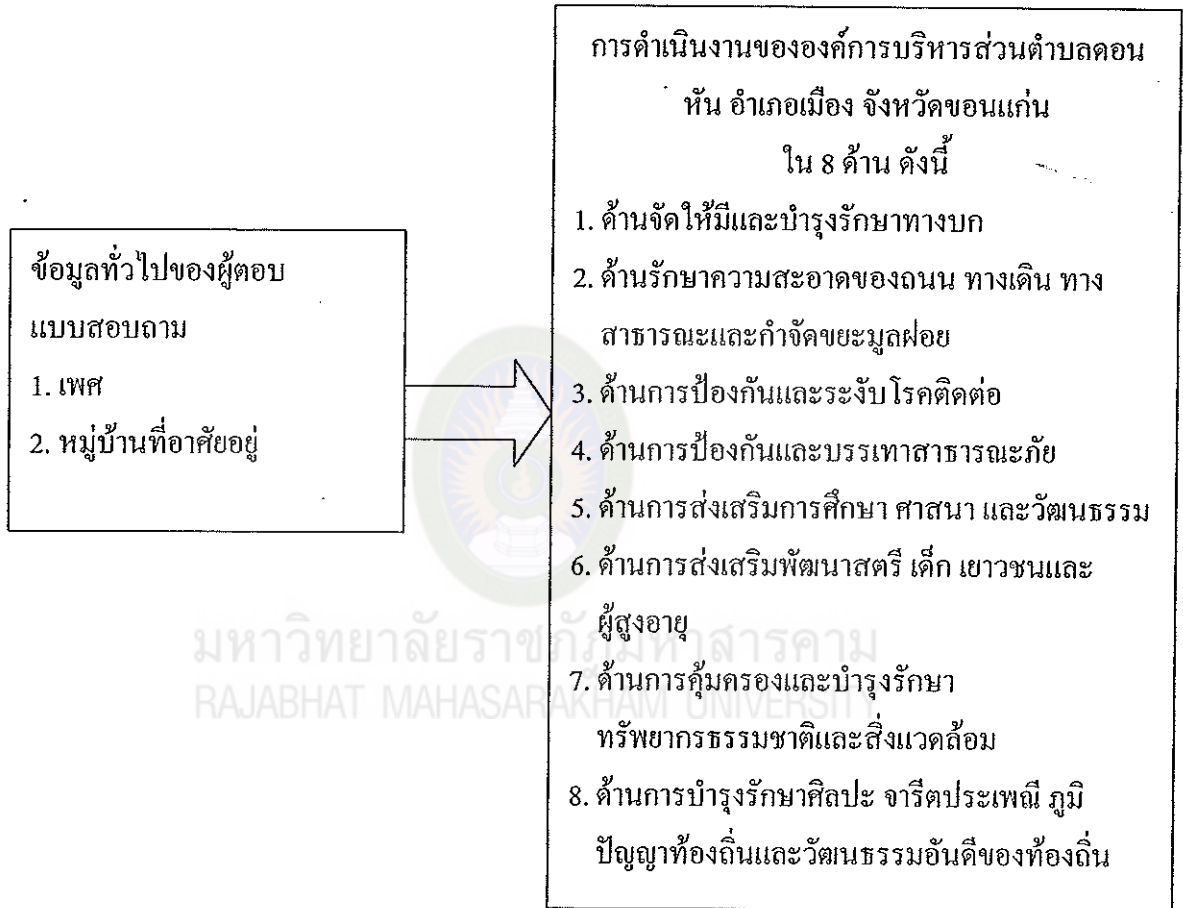
อำพล ลมปลิว (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสามารถของ กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานพัฒนาชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า กรรมการบริหารส่วนตำบล มีระดับความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนทั้ง 3 งาน อยู่ในระดับปานกลาง วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ คือระดับความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนพบว่า ปัจจัยด้าน ประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชน การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน และความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชน มีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในการบริหารชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ปัจจัยด้านการศึกษา ประสิทธิภาพในการทำงานและการได้รับการเตรียมการในการถ่ายโอนงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับแนวทางในการพัฒนาความสามารถของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการวิจัย การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

แผนภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย